

Ekonomiczny Uniwersytet Dziecięcý

EKONOMIA W DOMU

Jak rozmawiać o kryzysie – wymiar gospodarki, wymiar budżetu domowego

Marzena Lebowska

Politechnika Gdańska

Data: 06.05.21r.

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

1

Kryzys

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

2

Kryzys

Pochodzi z greckiego κρίσις „krisis”;

Oznacza:

- wybór, decydowanie, zmaganie się, walkę, w której konieczne jest działanie pod presją czasu;
- nagłość, urazowość i subiektywne konsekwencje urazu w postaci przeżyć negatywnych.

3

Kryzys

wg współczesnej koncepcji psychologicznej W. Badura - Madej /1996/

„Kryzys to **przejściowy stan**
nierównowagi wewnętrznej,
wywołany przez
krytyczne wydarzenie
bądź
wydarzenia życiowe,
wymagający istotnych zmian
i rozstrzygnięć”.

4

Kryzys

Dwa elementy rzeczywistości kryzysu:

wydarzenie lub sytuacja
oraz
odpowieź, reakcja
(czy to poznawcza, czy emocjonalna)
na nią.

5

Kryzys

Definicje kryzysu oraz jego potoczne rozumienie

- sytuacje nieuchronne niekontrolowalne,
- duże poczucie bezradności, zagrożenia,
- bardzo trudne do zniesienia negatywne emocje

Czy na pewno da się przeżyć!

6

Kryzys - inne spojrzenie

Leszek A. Kapler, 2003

„Kryzys można spróbować określić inaczej:
jako sytuację trudną, problem,
czyli po prostu przeszkodę
na dotychczasowej drodze realizacji celów,
**wymagającą zmiany w naszym
funkcjonowaniu.**”

Leszek A. Kapler, 2003

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIĘCY.PL

7

Kryzys- inne spojrzenie

„Na okropną sytuację MOŻNA INACZEJ
zareagować np. na chorobę, śmierć, utratę
pracy, rozpad bliskiego związku. (...)
Podstawowym założeniem jest więc
zrobienie w sobie miejsca na to, że można
czuć się lepiej, że to wypada!”

Leszek A. Kapler, 2003

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIĘCY.PL

8

Kryzys - inne spojrzenie

"Co na tym stracisz,
jeśli
poczujesz się lepiej?"

"Co na tym zyskasz,
jeśli
będzie się źle czuł?"

Kryzys - inne spojrzenie- ćwiczenie

To dobrze, że: ...

- "zostałem źle oceniony przez szefa",
- "nie mam pieniędzy",
- "pokłóciłem się z przyjacielem".

Kryzys - inne spojrzenie

↓

więc istnieje inna część rzeczywistości,
z którą w trudnej sytuacji mamy słabszy
kontakt

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

11

Kryzys - inne spojrzenie

**"jeśli się na czymś skupiasz –
masz tego więcej"**

↓

koncentracja na nieuchronnych negatywnych
konsekwencjach
sytuacji trudnej
zbliża nas do reakcji wstrząsowej

EKONOMICZNY UNIwersYTET DZIECIĘCY WWW.UNIwersYTET-DZIECIĘCY.PL

12

Kryzys - inne spojrzenie

**"jeśli się na czymś skupiasz –
masz tego więcej"**

koncentracja na poszukiwaniu rozwiązań
sytuacji trudnej
zbliża nas do znalezienia optymalnego
rozwiązania

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIĘCY.PL

13

Kryzys - inne spojrzenie

Kintsugi (jap. 金継ぎ; dosł. *złote łączenie*)

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIĘCY.PL

14

Kryzys gospodarczy

Każdy przypadek głębszego kryzysu gospodarczego diametralnie różni się między sobą przyczynami.

Jedyną wspólną cechą każdego kryzysu gospodarczego jest spadek jakości życia społeczeństwa będącego w kryzysie.

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

15

Jak rozmawiać z dziećmi o kłopotach finansowych?

- To co mówisz, zależy od wieku.
- Uważaj na to, co dzieci podsłuchają, zasłyszają.
- Nie oszukuj dzieci.
- Nie obarczaj dzieci problemami. Nie pokazuj, że sytuacja jest bez wyjścia.
- Nie dramatyzuj.
- Pokaż dzieciom, że masz plan.

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL

16

Jak rozmawiać z dziećmi o kłopotach finansowych?

- Przytaczaj przykłady.
- **Nie oczekuj od dziecka wsparcia!!!**
- Nie pokazuj, że dziecko jest gorsze, bo biedniejsze.
- Nie krytykuj tych, którzy są bogaci. Nie posądzaj ich o nieuczciwość.

Jak rozmawiać z dziećmi o kłopotach finansowych?

PARENTYFIKACJA

Dziecko przejmuje odpowiedzialność za emocjonalny i fizyczny komfort rodzica.

Dziecko troszczy się o dorosłego.

Jak rozmawiać z dziećmi o kłopotach finansowych?

- Nie rób ze swojego dziecka powiernika.
- Bądź wsparciem dla swojego dziecka.
- Unikaj komentarzy wzywających dziecko do dzielności i zaradności.
- **Pozwól swojemu dziecku BYĆ dzieckiem.**
- Bądź świadomy własnych działań, szczególnie w trudnych momentach życia.

Pytania kartezjańskie

*“Nie ma nic tak odległego,
by było poza naszym zasięgiem,
ani nic tak ukrytego,
by nie dało się odkryć.”*

Kartezjusz

Pytania kartezjańskie

Nauka jak odróżniać
potrzeby od zachcianek,
analizować potrzeby,
dokonywać wyboru.

21

Pytania kartezjańskie

**1. Co się stanie,
jeśli osiągnę swój
cel?**

**2. Co się NIE stanie,
jeśli osiągnę swój
cel?**

**3. Co się stanie,
jeśli NIE osiągnę
swego celu?**

**4. Co się NIE stanie,
jeśli NIE osiągnę
swojego celu?**

22

Pytania kartezjańskie

1. **Co się wydarzy, jeśli osiągnę swój cel?**
- określa korzyści, jakie przyniesie zmiana.
2. **Co się nie wydarzy, jeśli osiągnę swój cel?**
- zazwyczaj definiuje „cenę”, jaką należy zapłacić za zmianę.
3. **Co się wydarzy, jeśli nie osiągnę swojego celu?**
- zazwyczaj definiuje „cenę”, jaką należy zapłacić za zaniechanie zmian i nie podjęcie działania.
4. **Co się nie wydarzy, jeśli nie osiągnę celu?**
- określa nasze straty niepodjęcia zmiany,
DEFINIUJE, KTÓRE OBAWY SĄ BEZPODSTAWNE

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIĘCY.PL

23

Jaka piękna katastrofa !!!

„Grek Zorba” Nikos Kazantzakis

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIĘCY.PL

24

Bądź dobrej myśli,
bo po co być zły.
Stanisław Lem

EKONOMICZNY UNIWERSYTET DZIECIĘCY

WWW.UNIWERSYTET-DZIECIECY.PL